

Діяльність гетьмана Івана Мазепи

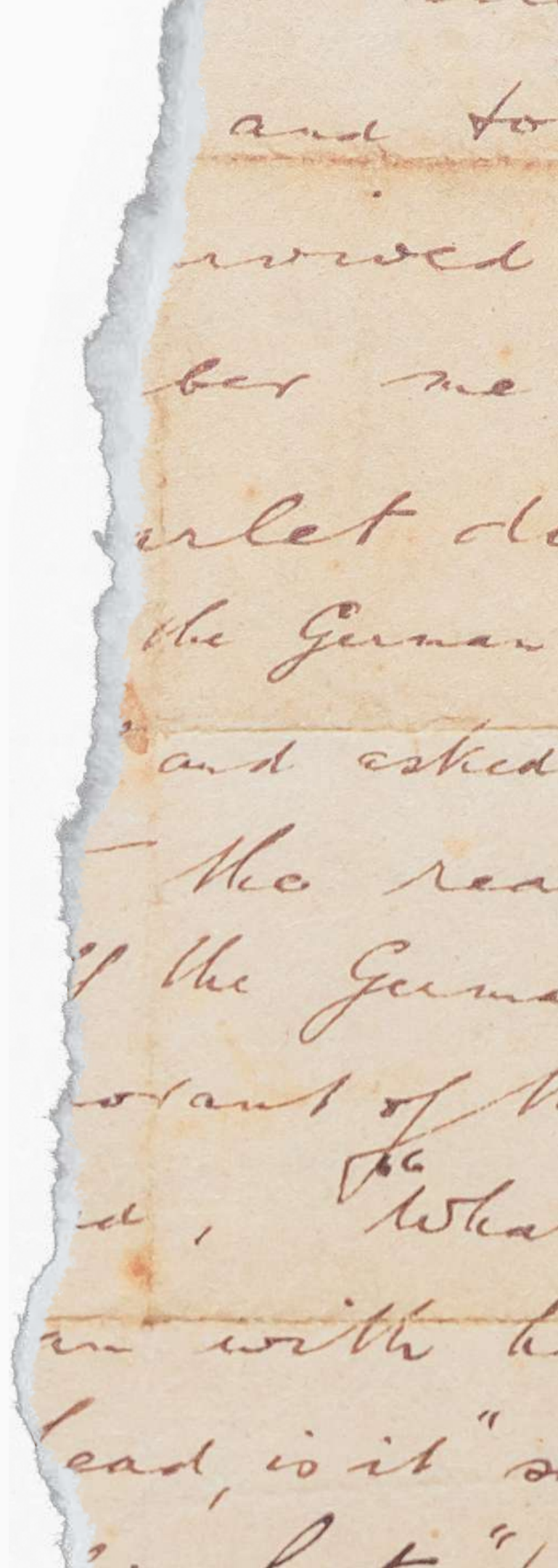

Іван Мазепа

Іван Сітепанович Мазепа -

український військовий, політичний і державний діяч. Гетьман Війська Запорозького, голова козацької держави на Лівобережній (1687–1704) і всій Наддніпрянській Україні (1704–1709). Представник шляхетського роду Мазеп-Колединських герба Курч із Київщини.

Після обрання гетьманом намагався відновити авторитет гетьманства в Україні. Зробив великий внесок до економічно-культурного розвитку Лівобережжя. Перебуваючи під патронатом московського царя Петра I, проводив курс на відновлення козацької держави з кордонами часів Хмельниччини.

Політична діяльність

- На стороні російської імперії брав участь в Північній війні
- Кавалер орденів Андрія Первозваного (1700) і Білого Орла (1705)
- Проте в 1708 році став на бік Шведів
- Після поразки під Полтавою був вимушений переселитись до Молдовського князівства.

Ян II Казимир, син Сигізмунда III та Констанції Австрійської, був у близьких взаєминах із західними монаршими дворами, щороку вислав за кордон трьох талановитих юнаків шляхетського походження для покращення освіти. Мазепа потрапив до цієї трійки стажистів; відвідав Німеччину, Францію, Італію, можливо, Австрію у дипломатичній місії козаків.

1659 року повернувся до Речі Посполитої. Гетьманські клейноди привіз як гінець від короля у березні 1663 обраному гетьманом Павлу Тетері, які той відіслав назад (згідно зі статусом, їх мав привезти посол)[14].
Познайомився зі справами українського населення (1660-ті роки), з лобістами українського питання в сеймі Речі Посполитої. У 1662—1669 роках король Ян-Казимир доручав Мазепі кілька різних дипломатичних місій в Україні, Османській імперії, Московії.

Починаючи з 1676 р., І. Мазепа практично щороку їздив з дипломатичними місіями до Москви. Він, виконуючи настанови гетьмана, переконував російських урядовців передати слобідські полки під управління Гетьманщини, не підписувати Вічного миру, який узаконював поділ України, ділився міркування про економічні нововведення в автономії, давав поради, як краще організувати оборону Києва від ординців тощо. У ході переговорів у Посольському та Малоросійському приказах Батуринський дипломат мав зустрічі з царями, передавав їм дипломатичну пошту від І. Самойловича.

**Метою Мазепи як гетьмана Війська
Запорозького було об'єднання
козацьких земель Лівобережжя,
Правобережжя, Запоріжжя і, якщо
можливо, Слобожанщини й Ханської
України в складі єдиної Української
держави під гетьманським реґіментом,
встановлення міцної автократичної
гетьманської влади у становій державі
європейського типу зі збереженням
традиційної системи козацького
устрою.**

Завдяки дипломатичному хисту І. Мазепа зумів налагодити стосунки з царівною Софією, фактичним керівником московського уряду князем Голіциним, з їхнім наступником — царем Петром І, що врятувало Україну від можливих руйнацій після державного перевороту у Московській державі 1689 року.

Усупереч забороні міжнародних дипломатичних зносин, зафіксованої в «Коломацьких статтях» — угоді між Україною та Московською державою, підписаною під час обрання Мазепи гетьманом, мав численні зв'язки з монархічними дворами Європи, зокрема, Веттінів у Речі Посполитій, Гіраїв у Криму, інших.

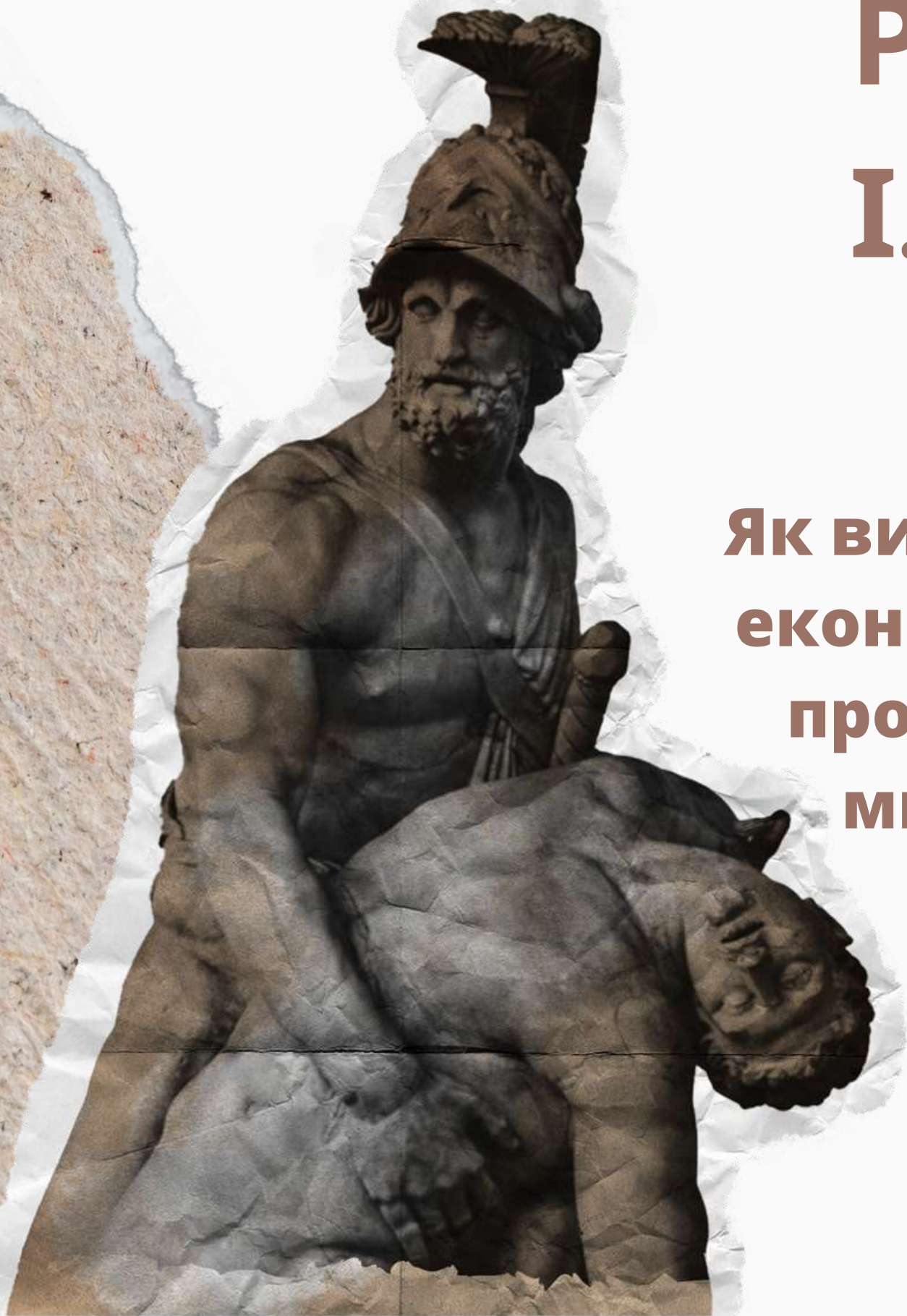

Усупереч забороні міжнародних дипломатичних зносин, зафіксованої в «Коломацьких статтях» — угоді між Україною та Московською державою, підписаною під час обрання Мазепи гетьманом, мав численні зв'язки з монархічними дворами Європи, зокрема, Веттінів у Речі Посполитій, Гіраїв у Криму, інших.

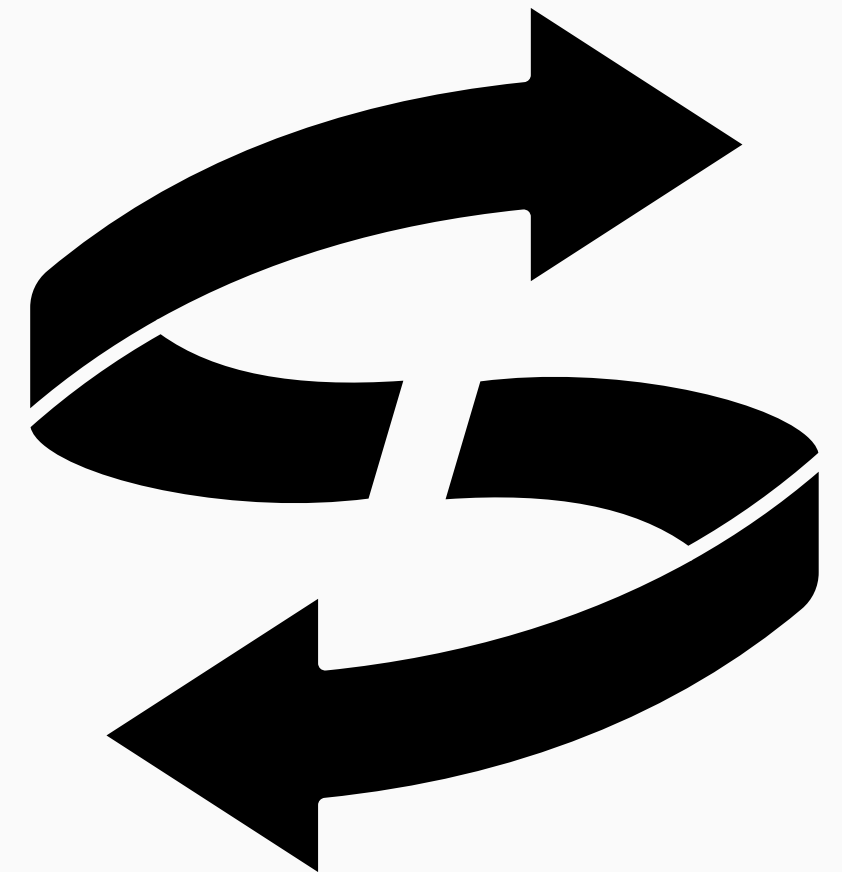
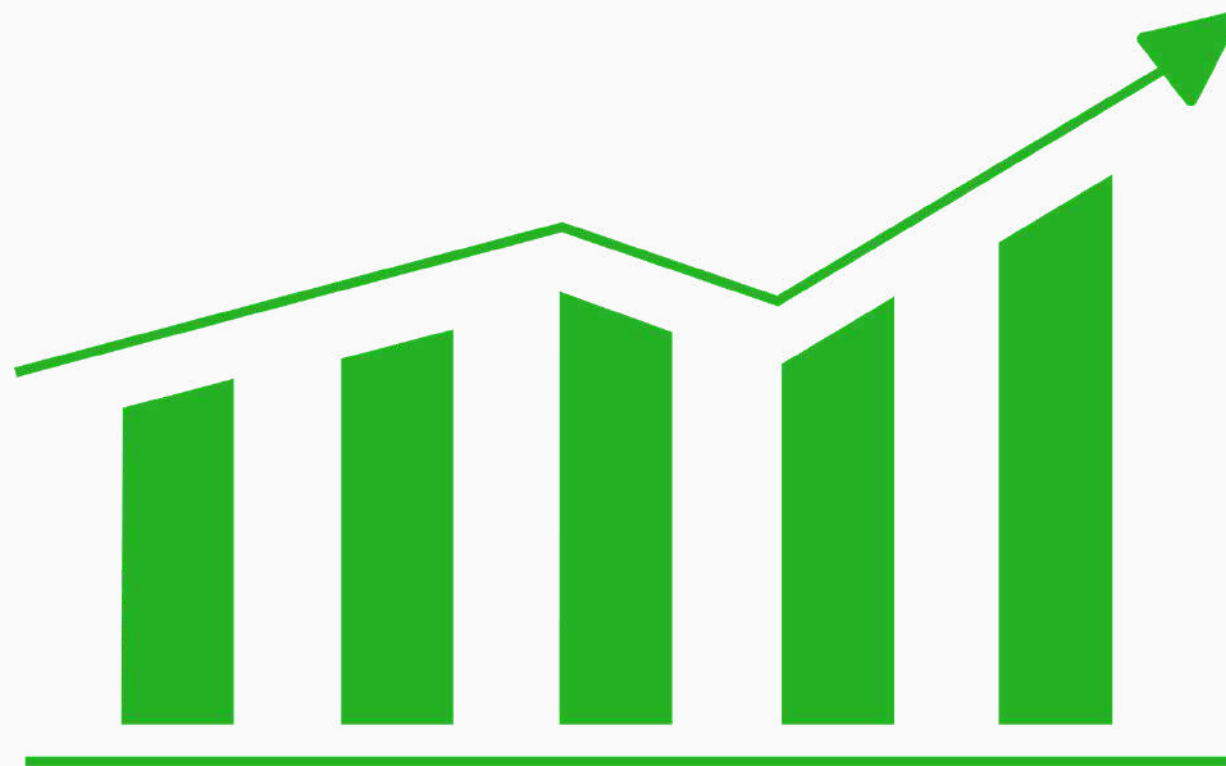
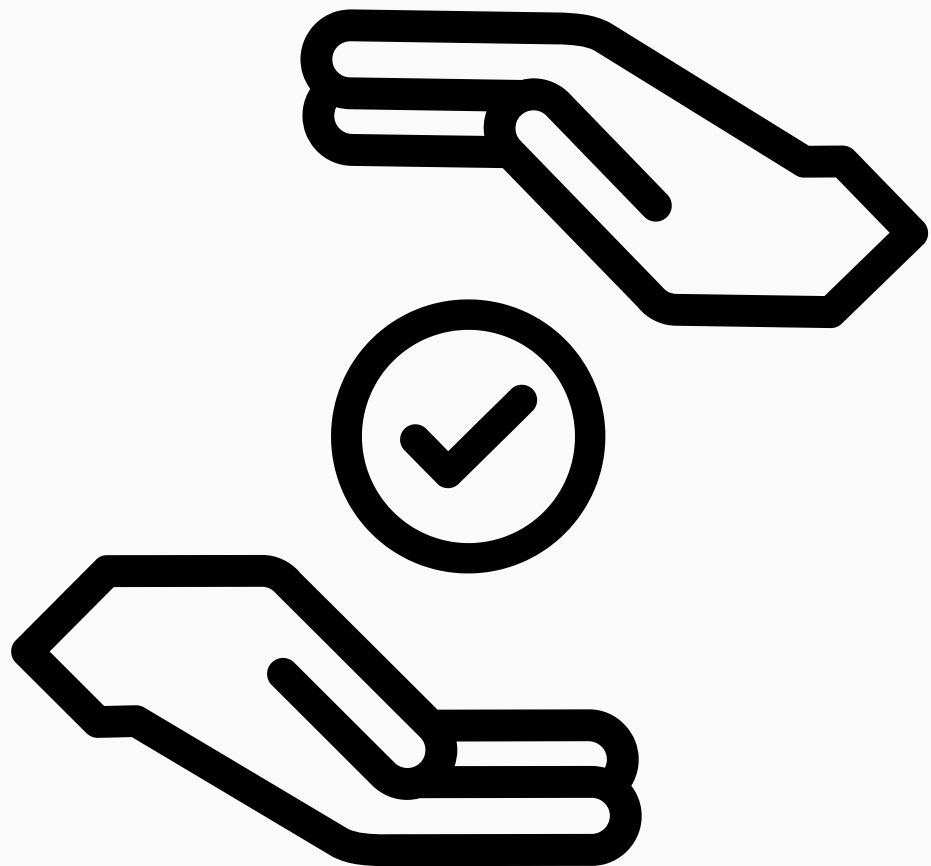
Різні спектри діяльності

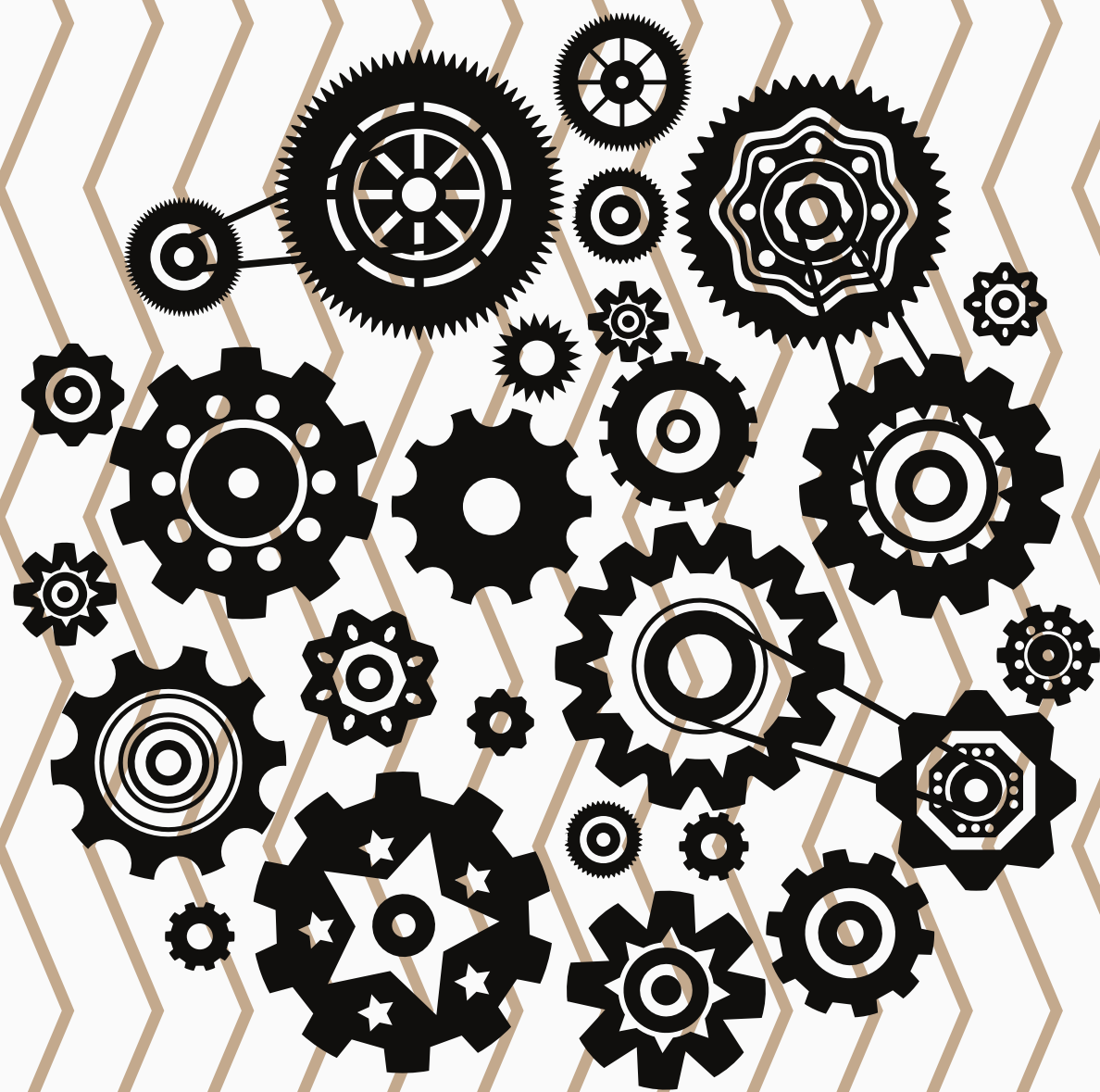
I. Мазепи

Як визначний державний діяч дбав не лише про економічну та військову могутність України, а й про її культуру, про піднесення освіти, науки, мистецтва, зміцнення авторитету церкви

Українське господарство в добу Мазепи пережило піднесення. Поширилися торговельні зносини також з Кримським ханством і Чорноморсько-Дунайськими країнами. Зросла і внутрішня торгівля, зокрема торговельний обмін між північчю й півднем Гетьманщини, між Гетьманщиною і Запоріжжям та Слобожанщиною, між Лівобережжям і Правобережжям.

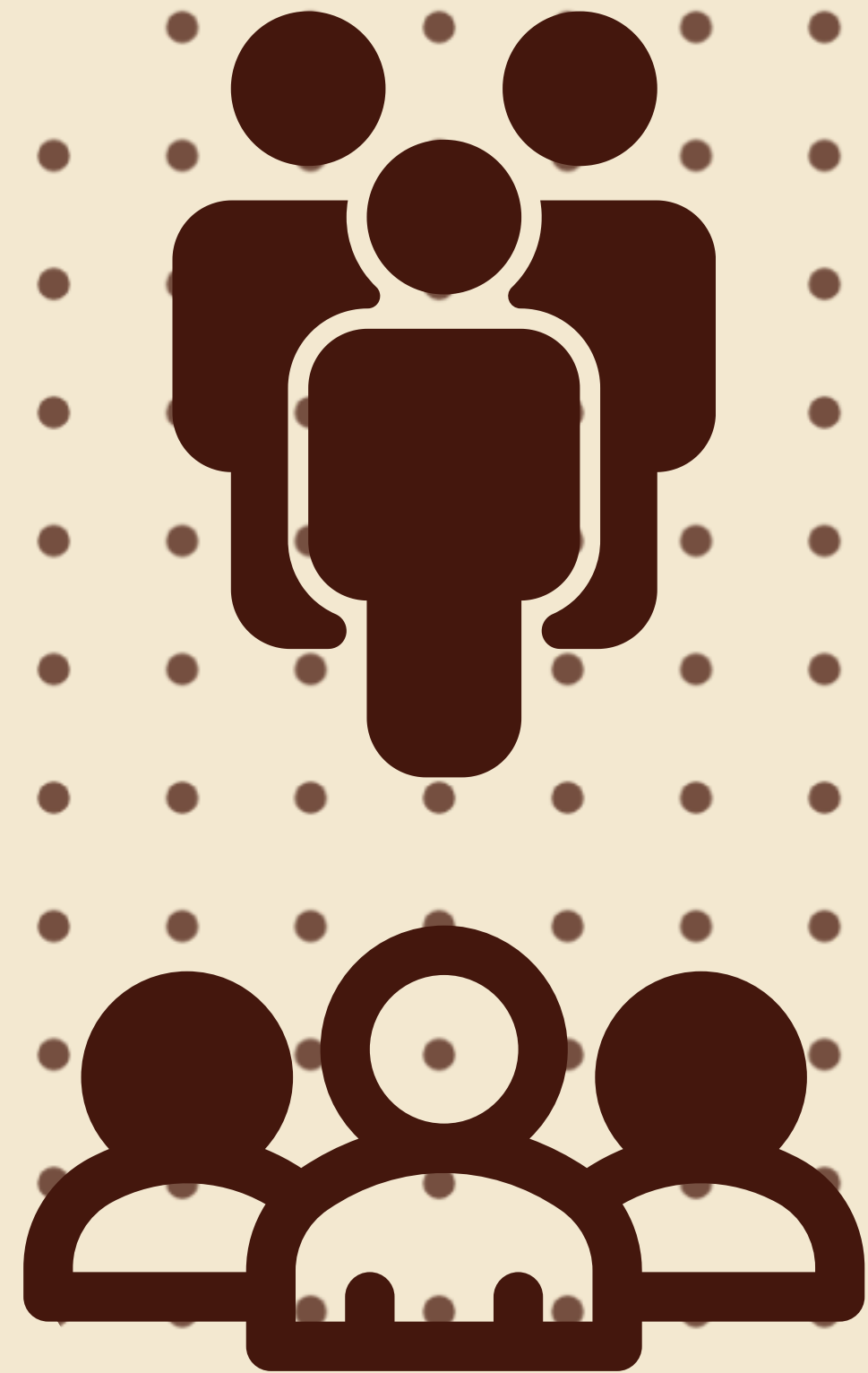

Наприкінці XVII століття дуже розвинулися галузі промисловості, які вимагали спеціального технічного досвіду та устаткування, і більших грошових вкладів. Відомо 14 Універсалів Мазепи про виділення українській шляхті земель під устаткування рудень, селітряних заводів, ковальських цехів. Зокрема, Універсалом від 9 лютого 1688 року Гетьман Іван Мазепа підтвердив маєтності Межигірського монастиря, серед яких є «рудні», Універсалом від 9 травня 1690 року він дозволив стародубівському полковникові Михайлові Миклашевському побудувати дві рудні. Універсалом Івана Мазепи від 26 березня 1701 року архієпископові чернігівському і новгородському у посесію надано Неданчицьку рудню.

Внутрішня політика гетьмана Мазепи була безпосереднім продовженням політики Самойловича. Проводилася іншими темпами, подекуди іншими методами, сприяла зростові козацької старшини, зміцненню її економічної бази, соціального становища, перетворенню її на зверхній стан Гетьманщини (провідну верству Козацько-Гетьманської держави).

Політика українського уряду щодо козацтва за часів гетьманування Мазепи була цілком ясна і послідовна.

Козацтво на Гетьманщині вважалося тоді дуже поважною силою (і як заможна сільська верхівка, і як головний військовий резерв держави). У руках козацтва були чималі площі землеволодіння, важливі господарські угіддя, млини, ґуральні, інші промислові й торговельні заклади, а головне — права і вольності, здобуті «шаблею козацькою» за Богдана Хмельницького.

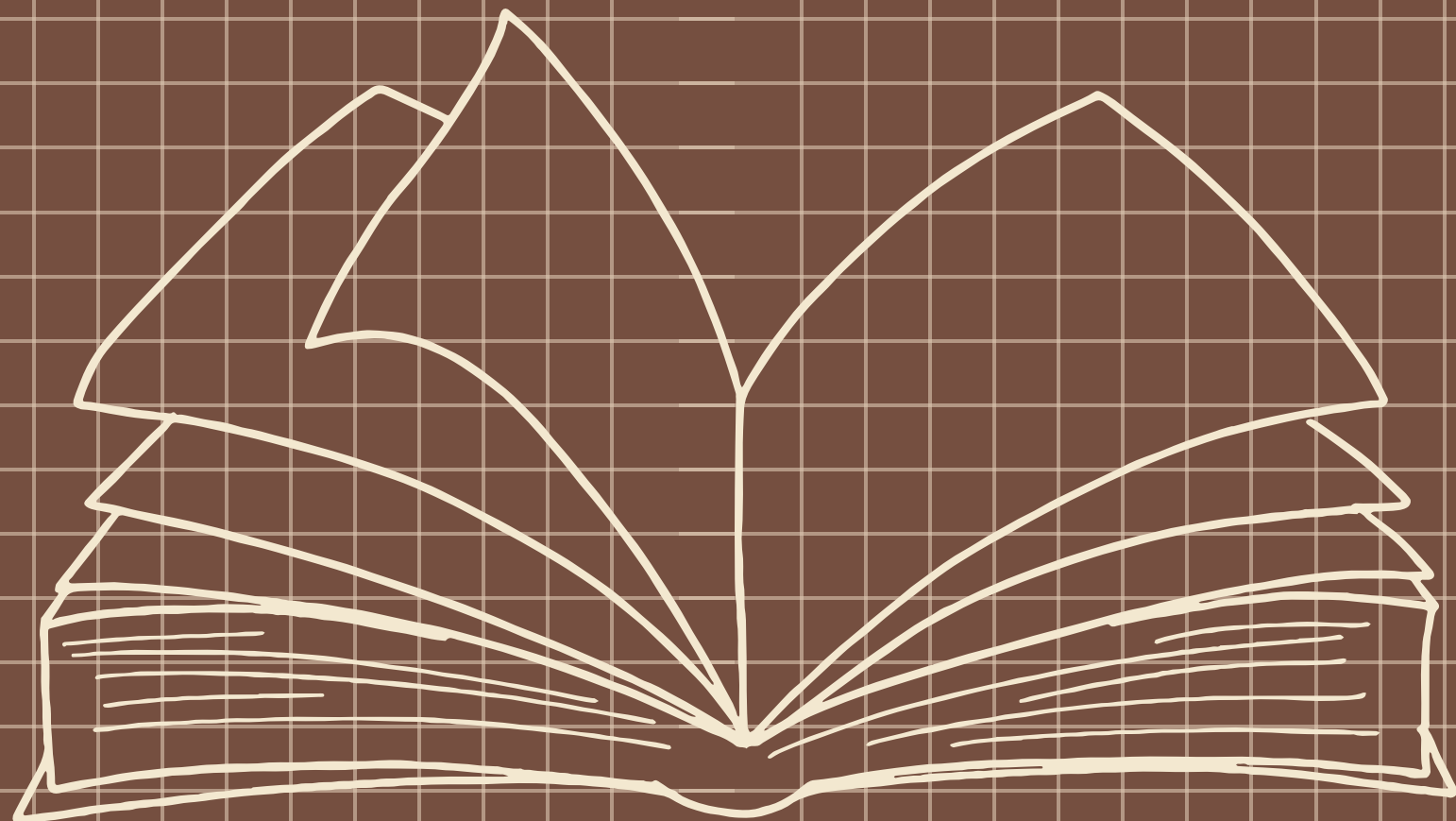

Важливий був вклад гетьмана Мазепи у духовне життя України-Гетьманщини: за його гетьманування воно досягає особливого піднесення, напруження та розквіту, у всіх галузях української культури — в освіті, науці, літературі, мистецтві.

Був великим меценатом культурних починів і будов в Україні. Найбільш вражає в часи Мазепи розвиток образотворчого мистецтва, головно архітектури. У добу Мазепи відроджується Київ як духовий центр України. Мазепинська доба створила свій власний стиль: виявився в образотворчому мистецтві, літературі, цілому культурному житті гетьманської України. Це було українське бароко — близький родич західноєвропейського — глибоко національний стиль, який мав своє найвище завершення в часи Мазепи.

ІВАН МАЗЕПА БУВ ЛЮДИНОЮ ЕМОЦІЙНОЇ, ПРИСТРАСНОЇ ВДАЧІ. ВІН МАВ РЯД ТАЛАНТІВ ТА ДОСТОЇНСТВ: ГРАВ НА БАНДУРІ, ЗАХОПЛЮВАВСЯ МИСТЕЦТВОМ, КОЛЕКЦІОНУВАВ ЗБРОЮ. ШИРОКО ВІДОМІ ПОЕТИЧНІ СПРОБИ ГЕТЬМАНА, ЗОКРЕМА ЙОГО «ДУМА», ПІСНЯ ПРО ЧАЙКУ-НЕБОГУ, ПСАЛМИ І РЯД ІНШИХ ПОЕЗІЙ. ШЕДЕВРОМ ІНТИМНОГО ЕПІСТОЛЯРІЮ Є ЛИСТИ ГЕТЬМАНА ДО МОТРИ — ДОЧКИ ГЕНЕРАЛЬНОГО СУДДІ ВАСИЛЯ КОЧУБЕЯ.

СЛАВНОЗВІСНА «ДУМА» ГЕТЬМАНА МАЗЕПИ «ВСІ ПОКОЮ ЩИРО ПРАГНУТЬ...» Є ДУЖЕ ВАЖЛИВОЮ ПАМ'ЯТКОЮ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОЇ ДУМКИ XVII—XVIII СТОРІЧЧЯ. У СВОЄМУ ВІРШІ, МАЗЕПА МАЙСТЕРНО ЗОБРАЗИВ ВСЮ ВЕЛИЧНІСТЬ СВОЄЇ ПОЛІТИЧНОЇ ІДЕОЛОГІЇ. БІЛЬШ ТОГО, ВІРШ «ДУМА» Є ЦІННИМ ДОКУМЕНТАЛЬНИМ ЗОБРАЖЕННЯМ СТАНОВИЩА УКРАЇНИ КІНЦЯ XVII СТОЛІТТЯ.

ВТІКАЮЧИ ПІСЛЯ ПОРАЗКИ
ВІД ПЕРЕСЛІДУВАННЯ
МОСКОВСЬКОЇ КІННОТИ,
МАЗЕПА І КАРЛ XII ЗНАЙШЛИ
ПРИТУЛОК У МОЛДОВСЬКОМУ
КНЯЗІВСТВІ, ЩО НАЛЕЖАЛО
ОСМАНСЬКІЙ ІМПЕРІЇ. ТУТ,
БІЛЯ МІСТА БЕНДЕРИ У СЕЛІ
ВАРНИЦЯ, 21 АБО 22 ВЕРЕСНЯ
1709 РОКУ ІВАН МАЗЕПА
ПОМЕР І БУВ ПОХОВАНИЙ[5].
ЗГОДОМ ПЕРЕПОХОВАНИЙ У
ГАЛАЦІ (НИНІ РУМУНІЯ).
ЧЕРЕЗ ДВА РОКИ ОСМАНСЬКІ
МАРОДЕРИ ЗРУЙНУВАЛИ
МОГИЛУ. ЗГОДОМ КОЗАКИ
ПЕРЕПОХОВАЛИ ТІЛО
ГЕТЬМАНА.

